

forbrydelser samt ofre for almindelig vold, jf. betænkning nr. 1102/1987 om den forurettedes stilling i voldtægts- og voldssager afgivet af et udvalg nedsat af Justitsministeriet den 6. juni 1983.

I 1997 blev adgangen til advokatbeskikkelse yderligere styrket, jf. lov nr. 349 af 23. maj 1997, idet ofre for de forbrydelser, hvor der hidtil havde skullet foreligge en positiv indikation for beskikkelsen, nu har krav på beskikkelse, medmindre lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Ved lov nr. 468 af 7. juni 2001 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Forvoldelse af fare for smitte med en livstruende og uhelbredelig sygdom) og lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven (Børnepornografi, seksuel udnyttelse af børn, salg af børn og gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn m.v.) blev retsplejelovens § 741 a, stk. 1, ændret således, at sager om overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 2 (smitte med en livstruende sygdom), og § 262 a (menneskehandel), er omfattet af bistandsadvokatordningen.

Reglerne i retsplejelovens kapitel 66 a er senest ændret i 2005 ved lov nr. 558 af 24. juni 2005. Dette skete på baggrund af betænkning nr. 1458/2005 om forbedring af voldtægtsorfes retsstilling. Ændringen indebar, at der i sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, samt § 224 og § 225, jf. de nævnte bestemmelser, skal ske beskikkelse, medmindre den forurettede - efter at være vejledt om retten til bistandsadvokat - frabeder sig dette, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 2.

Det fremgår af retsplejelovens § 741 a, stk. 1, at retten i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 210, §§ 216-223, §§ 224 eller 225, jf. §§ 216-223, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288, beskikker en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring herom, jf. dog stk. 2 og 3.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 2, skal der i sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, samt § 224 og § 225, jf. de nævnte bestemmelser, ske beskikkelse, medmindre den forurettede - efter at være vejledt om retten til bistandsadvokat - frabeder sig dette.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 3 kan beskikkelse af advokat afslås i sager om overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222,

stk. 1, og stk. 2, 1. led, § 223, stk. 2, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig. Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 224 eller § 225, jf. § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led, eller § 223, stk. 2.

Den forurettede kan anmode om at få beskikket en bistandsadvokat på et hvilket som helst tidspunkt, og den pågældende kan vælge selv at antage en advokat. En antaget advokat har kun i de i § 741 a, stk. 1, nævnte sager samme beføjelser som en beskikket bistandsadvokat, og advokaten skal betales af den forurettede.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 4, kan politiet fremsætte begæring om beskikkelse af en bistandsadvokat for den forurettede under efterforskningen, hvis den pågældende ikke selv har anmodet herom.

3.6.1.2. *Beskikkelse af advokat efter retsplejelovens § 995 a og 1020 e*

Efter retsplejelovens § 995 a, stk. 1, kan retten give fri proces til en forurettet, når det skønnes nødvendigt med advokatbistand ved opgørelsen af et erstatningskrav, og den forurettede opfylder betingelserne i § 325 om fri proces. Bestemmelsen indeholder ikke begrænsninger med hensyn til de former for kriminalitet, der kan begrunde beskikkelse af advokat, men forudsætter, at erstatningskravets art og omfang taler for, at forurettede får bistand til at opgøre kravet.

Når omstændighederne taler for det, kan retten i sager, hvor en person er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, beskikke en advokat for de pårørende til at bistå med opgørelsen af et erstatningskrav, jf. retsplejelovens § 995 a, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 1020 e, stk. 1, om advokatbistand til den forurettede i straffesager mod politipersonale, beskikker retten på den forurettedes begæring en advokat for vedkommende, når forholdene taler derfor, eller det følger af reglerne i kapitel 66 a.

Efter retsplejelovens § 1020 e, stk. 2, kan retten i straffesager mod polititjenestemænd beskikke en advokat for den forurettedes nære pårørende, hvis forurettede afgået ved døden. Det er efter denne bestemmelse ikke et krav, at forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen.

3.6.2. *Lovforslagets udformning*

Strafferetsplejeudvalgets overvejelser om beskikkelse af bistandsadvokat er nærmere behandlet i betænkningens kapitel 4, afsnit 4.3.4.